

ת"ד 2725/04/14 - מדינת ישראל נגד אלברט חיימוב

בית משפט השלום לתעבורה בתל אביב - יפו

ת"ד 2725-04-14 מדינת ישראל נ' חיימוב
בפני כבוד השופט דן סעדון

בעניין: מדינת ישראל ע"י עו"ד אומידי וייכמן

המאשימה

נגד

אלברט חיימוב ע"י עו"ד אהוד מלמה

הנאשמים

הכרעת דין

1. כתב האישום שהוגש מייחס לנאשם עבירה של נהיגה בקלות ראש וגרם חבלה של ממש בניגוד לסעיף 62 (2) בקשר עם סעיף 38 (3) לפקודת התעבורה. מעובדות כתב האישום עולה כי הנאשם נהג על מונית - זוטובוס (להלן: "המונית") בדרך בר לב בת"א מזרח למערב. בהתקרבו לבית 185 סתה המונית ימינה ופגעה בגדר (להלן: "התאונה"). בעקבות התאונה נחבלה נוסעת במונית חבלות של ממש (קרע בטחול ובעקבותיו ניתוח להסרת הטחול).

הנאשם הודה בנהיגה בזמן ובמקום המתוארים בכתב האישום ובחבלה שנגרמה לנוסעת. הוא כפר באחריותו לתאונה ובקיום קשר סיבתי בין התנהגותו לחבלה שנגרמה לנוסעת.

פרשת התביעה

2. במסגרת פרשת התביעה העידו בוחן התנועה, אלי צמח (להלן: "הבוחן"), הנוסעת, השוטרת עינב אלמוג (להלן: "השוטרת") ומנהל מוסך "עשר" (להלן: "המוסך") מר סלים גראבלי (להלן: "מנהל המוסך").

3. במסגרת עדותו של מנהל המוסך התנגד ב"כ הנאשם לכל עדות סברה אך הסכים כי המסמך שסומן ת'1 יוגש באמצעות מנהל המוסך הגם מנהל המוסך ציין במפורש כי הוא לא ערך את ת/1 ולא חתם עליו. ב"כ הנאשם ציין כי "אין התנגדות להגשה, למרות דברי העד" (ע' 8 ש' 28; ההדגשות אינן במקור).

4. הנוסעת העידה כי בעקבות התאונה עברה ניתוח להסרת הטחול. לדבריה ישבה במונית במושב הראשון מימין ולדבריה לפני התאונה לא שמעה כל רעש חריג (ע' 9 ש' 19-20). בחקירה נגדית אישרה הנוסעת כי ברכב יש שלט המורה על חגירת חגורת בטיחות (ע' 9 ש' 29-32). לדבריה לא חגרה חגורת בטיחות כי "לא אמרו לי שום דבר ואני לא יודעת עברית. אני לא ראיתי חגורה" (ע' 10 ש' 2-3). כאשר נשאלה שוב באותו עניין השיבה כי לא הבחינה

בשלט המורה על חגירת חגורת בטיחות (ע' 10 ש' 6-7). היא ציינה כי הנאשם לא אמר לה דבר אודות הצורך להיחגר.

5. **הבוחן** ציין בעדותו כי לא היה פיצוץ בצמיג המונית. למסקנה זו הגיע הבוחן על פי בדיקה שנערכה לצמיג לגביו נטען כי הוא הצמיג שהתפוצץ. בדיקת הבוחן נערכה ביום 22.9.13 (התאונה הייתה ביום 17.9.13). מן הבדיקה עלה כי הצמיג תקין, ללא בריחת אוויר. הבוחן אישר בעדותו כי לא חקר את השוטרת, שהגיעה ראשונה לזירת התאונה, בנוגע לטענת הנאשם אודות הפיצוץ בצמיג המונית. הוא אישר כי בהנחה והפגיעה במונית בעקבות התאונה הייתה חיצונית בלבד כפי שנצפה בתמונות לא הייתה מניעה כי המונית תמשיך בנסיעה (ע' 13 ש' 18-19) עם זאת, ציין כי העובדה שהמונית נגררה מזירת התאונה אינה מצביעה בהכרח על כשל מכני שמנע את המשך הנסיעה שכן **"יש נהגים שלוקחים את הרכב למוסך בגרר למרות שהרכב במצב נסיעה"** (ע' 13 ש' 26-27). הוא אישר כי אין ביכולתו לדעת מה עלה בגורל המונית מרגע התאונה ועד שראה את המונית במוסך (ע' 13 ש' 30-32). כאשר נשאל הבוחן בנוגע לאפשרות כי נהג הגרר או מי מהמוסך או הנאשם החליף או תיקן את הצמיג השיב הבוחן כי **"ניתן לדעת שהצמיג לא הוחלף כי יש הטבעת צבע על הצמיג שמתאים לצבע של הגדר. מצד שלישי הנהג לא טען שהחליף את הצמיג והפנה אותי לצמיג שהיה מעורב בתאונה, כביכול"** (ע' 14 ש' 4-6). הבוחן אישר עם זאת כי לא ביצע התאמת נזקים בין הצמיג לבין הגדר וכי הוא אינו יודע לומר באיזו נקודה מדויקת בגדר פגע צמיג המונית (ע' 14 ש' 29-30). כאשר הופנה הבוחן לכך שמבדיקת המוסך עלה שמסרק ההגה נשבר ציין כי **"מסרק ההגה לא נשבר סתם ככה אלא ממכה"** (ע' 15 ש' 16) וכי מסרק ההגה לא נבדק על ידו שכן לא הועלתה טענה של חוסר היגוי עובר לתאונה (ע' 15 ש' 18). לדברי הבוחן, בעת חקירת הנאשם ידע כי מסרק ההגה נשבר על פי דבריו של מנהל המוסך.

6. **השוטרת** ערכה דוח פעולה בנוגע לתאונה. לדבריה, וכפי שעולה מדוח הפעולה, הנאשם טען לפניו כי הצמיג הימני - קדמי במונית התפוצץ. בדוח הפעולה השוטרת אינה מאשרת טענה זו שהעלה הנאשם לפניו או שוללת אותה, על פי בדיקה. לדבריה **"יכול להיות שלא הסתכלתי על הגלגל"** (ע' 21 ש' 13).

פרשת ההגנה

7. במסגרת פרשת ההגנה העיד הנאשם. לדבריו נסע נסיעה שגרתית במהירות 30 קמ"ש כאשר לפתע **"ההגה ברח ימינה במהירות רבה, פנה ימינה"** ובעקבות זאת פגעה המונית בגדר ונעצרה. כאשר הנאשם יצא מן המונית, הבחין לטענתו כי **".. הגלגל התפוצץ ואין אוויר"** (ע' 23 ש' 17). לדבריו, הראה גם לשוטרת כי הצמיג התפוצץ (ע' 23 ש' 23). הנאשם ציין כי הוא אומר לנוסעים במונית לחגור חגורת בטיחות וקיים שילוט המורה לחגור חגורת בטיחות.

8. בחקירה נגדית ציין הנאשם כי להוציא בדיקה ויזואלית של המונית ומערכותיה הוא אינו אחראי וכי **"כל הביטוחים וכל הבדיקות עושה הבעלים"** (ע' 25 ש' 8). הוא אישר כי בעקבות התאונה נגררה המונית למוסך בהוראת בעל הרכב (ע' 26 ש' 18-21). הוא שלל בעדותו אפשרות לכך שפיצוץ הצמיג נגרם בעטיו של גורם חיצוני **"לא היה כלום. נסעתי בשקט. הכביש חלק"** (ע' 29 ש' 1-3)). לאחר התאונה המתין הנאשם להגעת הגרר. הוא שלל אפשרות, אותה העלה הסנגור, כי נהג הגרר החליף את הצמיג הקרוע (ע' 31 ש' 25-26). מספר ימים לאחר התאונה שאל את בעל המונית **"מה היה באוטו. דווקא הוא סיפר לי שנשבר מסרק ההגה"** (ע' 32 ש' 15-16). לשאלה מדוע לא הביא לעדות מטעמו את בעל המונית השיב: **"מישהו ביקש להביא אותו?"** (ע' 32 ש' 18-19).

כאשר נשאל אם שמע מבעל המונית אם נשברו עוד דברים השיב "אולי הוא אמר עוד דברים. אני לא זוכר. עברו 3 שנים מהתאונה" (ע' 33 ש' 4). כאשר עומת הנאשם עם העובדה שבת/1 לא מצוינת החלפת צמיג ימני קדמי קרוע (לשיטת הנאשם) השיב "לא החליפו את זה במוסך אלא אפוא שמוכרים גלגלים" (ע' 34 ש' 8).

9. שני הצדדים טענו ובצדק כי על המקרה הנדון יש להחיל את "כלל הדרך" ולפיו אין זה מדרכו של כלי רכב לסטות מנתיב נסיעתו ללא סיבה וכי עם הוכחת סטייה מנתיב כאמור על ידי התביעה עובר הנטל לנאשם להצביע על כך שהסטייה אינה נובעת מרשלנותו (רע"פ 4581/14 סיסו נ' מדינת ישראל (9.7.14)). הצדדים נחלקו בנוגע ליישומו של "כלל הדרך" על עובדות המקרה. התביעה טענה כי גרסתו של הנאשם אינה ראויה לאימון כך שלא ניתן לקבוע כי הנאשם עמד בנטל למסור הסבר סביר ואמין לסטיית הרכב באופן שאינו נובע מרשלנותו. בסיכומי ההגנה לעומת זאת נטען כי בחקירה נפלו מחדלים מהותיים שלא אפשרו לנאשם להוכיח את גרסתו בדבר פיצוץ הצמיג, שהיא ראייה מזכה: השוטרת לא תיעדה בדוח הפעולה את קיומו או אי קיומו של צמיג קרוע במונית, הגם שהנאשם הצביע לפנייה על סיבה זו כגורם לסטיית המונית. הבוחן לא הגיע לזירת התאונה מיד עם קרות התאונה, הגם שמדובר בתאונה בה נגרמו לנוסעת חבלות של ממש. הבוחן לא חקר את השוטרת בנוגע למה שראתה ביחס לצמיג עם הגעתה לזירת התאונה ולא בדק את הצמיג מיד לאחר שהנאשם הסביר כי הפיצוץ בצמיג הוא סיבת הסטייה. כאשר התברר לבוחן מבעל המוסך כי מסרק ההגה נשבר הוא לא טרח לתפוס את מסרק ההגה או לחקור את מי שתיקן אותו. הבוחן גם לא טרח לברר מי במוסך קיבל את המונית, מה היה מצב הצמיג במונית באותה עת ולא טרח לחקור אדם זה. העובדה שעל הצמיג שבדק הבוחן היה כתם צבע, נטען, אינה מעלה ואינה מורידה שכן הבוחן לא ביצע התאמת נזקים בין הצמיג לגדר ולא ידע לומר מהו המיקום המדויק של פגיעת הצמיג בגדר. בסיכומיו הוסיף הסנגור המלומד כי ת/1 נעדר כל ערך ראייתי עקב דבריו של מנהל המוסך כי לא ערך ולא חתם על ת/1 (ע' 30 ש' 15-18). לאור האמור, נטען כי עלה בידי הנאשם להצביע על הסבר לסטיית המונית המעוגן בראיות באופן השולל אפשרות לנהיגה רשלנית מצד הנאשם ומביא לזיכויו בדיון.

דיון והכרעה

10. לאחר ששמעתי את העדויות ועיינתי במסמכים שהוצגו לי הגעתי לכלל מסקנה כי אשמתו של הנאשם במיחוס לו בכתב האישום הוכחה במידת ההוכחה הנדרשת בפלילים. הטעם העיקרי למסקנה זו, כפי שאפרט להלן, נעוץ בכך שהנאשם לא השכיל לבסס ולו בראשית ראיה את גרסתו בדבר פיצוץ צמיג המונית וכי מחדלי החקירה במקרה זה, הגם שהיו כמפורט להלן, אינם יוצרים חשש בדבר פגיעה או קיפוח הגנת הנאשם בשל קושי להתמודד עם ראיות התביעה או להציג ראיות משלו להוכחת חפותו. להלן אפרט עמדותי.

11. אין חולק לפניי כי במועד הרלוונטי סטתה המונית מנתיב נסיעתה ימינה ופגעה בגדר. משכך, ועל פי "כלל הדרך" עובר הנטל אל הנאשם להצביע על הסבר השולל את ההנחה כי מקור הסטייה בנהיגתו הרשלנית. במסגרת פרשת התביעה הוגש ת/1 באמצעות מנהל המוסך הגם שעד זה ציין כי הוא אינו חתום על ת/1 ואף לא ערך אותו ("כתב היד הוא של המחסנאי ואני לא ערכתי אותו ולא חתמתי עליו. אני מאשר את הכתוב בו כנציג מוסך מרצדס" ע' 8 ש' 23-24). למרות דברים אלה מהם עולה כי מדובר בעדות מפי השמועה - וככזו אינה קבילה - הסכים ב"כ הנאשם לקבל את ת/1 כראיה קבילה, הגם שהיה מודע כפי שציין במו פיו כי המסמך לא נערך או נחתם על ידי מנהל המוסך ("אין התנגדות להגשה, למרות דברי העד" (ע' 8 ש' 27) רק בסיכומיו נזכר הסנגור לטעון, באיחור ניכר, כי אין

לקבל את הראיה. לטעמי אין לשעות לטענה זו של הסנגור משעה שהיא מועלית רק בשלב הסיכומים. יפים לעניין זה הדברים הבאים שקבע בית המשפט העליון: "**דין טענות אלו להידחות. מהכרעת הדין עולה במפורש, כי עד לשלב הסיכומים לא העלו מי מן המערערים - שהיו מיוצגים בידי עורכי דין - כל טענה בדבר קבילותן של הקלטות.. בעניין זה נקבע כי יש להתנגד להגשתה של ראיה פסולה, שאם לא כן - ניתן כרגיל, ובכפוף לחריגים להסתמך עליה**" (ע"פ 5905/04 סלומון נ' מדינת ישראל (9.10.07)). גם בענייננו לא התנגד הנאשם שהיה מיוצג על ידי סנגור להגשת ת/1 הגם שהיה מודע לכך שמדובר במסמך שהינו עדות מפי השמועה. אי התנגדות הסנגור מכשירה את ת/1 כראיה קבילה. על האמור יש להוסיף כי במקרה זה החשש לקיומו של עיוות דין לנאשם עקב קבלת ת/1 הוא נמוך מאוד: ת/1 הוא פירוט עבודות שביצע, לטענת מנהל המוסך, מחסנאי המוסך במסגרת תפקידו וכחלק מעבודתו. מת/1 עולה בעליל כי המוסך - שאליו נגרר הרכב מיד לאחר התאונה - אינו מציינ דבר וחצי דבר לעניין קיומו של צמיג קרוע, תיקונו או החלפתו.

אוסף, כי גם אם שגיתי במסקנתי המשפטית בעניין קבילותו של ת/1 אין בכך כדי לשנות מן התוצאה בהליך זה. מדוע? משום שהנאשם ציין בעדותו כי הצמיג הקרוע לא הוחלף במוסך אלא במקום שנועד למכירת גלגלים ("לא החליפו את זה במוסך אלא איפה שמוכרים גלגלים" ע' 34 ש' 7-8). הנה כי כן, לגרסת הנאשם הוחלף הצמיג לא במסגרת הטיפול שנערך למונית במוסך בעקבות התאונה. הנאשם לא הביא שמץ ראיה לביסוס טענה זו בדמות קבלה על החלפת או תיקון צמיג קרוע. הנאשם גם לא הסביר מדוע לא הביא ראיה כזו וכן לא הסביר מדוע לא הביא לעדות את בעל המונית בעניין פעולה שביצע בעניין הצמיג במונית. ודוק: הנאשם העיד כי עמד בקשר עם בעל המונית בנוגע לתאונה ותוצאותיה גם לאחר התאונה. לפיכך, לא הייתה לכאורה כל מניעה שהנאשם יקבל, מן המוסך או ממקום הממכר לצמיגים או באמצעות בעל המונית, אסמכתא על ביצוע החלפת או תיקון הצמיג הקרוע או לחלופין להביא לעדות את בעל המונית בנוגע לפעולות שזה ביצע בנוגע לצמיג, אם וככל שביצע או, **לכל הפחות**, לתת הסבר מניח את הדעת לבית המשפט עם שום מה נמנע מהצגת ראיה לעניין החלפת/ תיקון הצמיג ועל שום מה נמנע מהבאתו לעדות של בעל המונית שהוא, על פי גרסת הנאשם, האדם היחיד שהיה יכול לבצע את תיקון החלפת הצמיג. ראיה כאמור לא הוצגה. בעל המונית לא הובא מטעם ההגנה להעיד ואף הסבר מניח את הדעת למחדלים אלה לא ניתן על ידי ההגנה ("מישהו ביקש להביא אותו?" (ע' 32 ש' 18-19)). משכך, אין מנוס מלקבוע כי הנאשם לא עמד, בנסיבות מקרה זה, לתת הסבר סביר ואמין לפשר סטיית המונית באופן שאינו מצביע על נהיגה רשלנית מצדו.

12. אפשרות אחרת שהעלה הסנגור הייתה כי נהג הגרר הוא שהחליף את הצמיג הקרוע. הנאשם בעדותו שלל אפשרות זו (ש. היית במקום. ראית שהגרר מחליף את הגלגל לפני שהעלה את הרכב לגרר. ת. לא" (ע' 31 ש' 25-26)). יש להוסיף, מעבר לנדרש, כי מכיוון שהגרר הוזמן על ידי הנאשם או בעל ידי בעל הרכב ובכל מקרה לא על ידי המשטרה כפי שהעידה השוטרת, היה הנאשם יכול להביא אישור/ קבלה על ביצוע החלפת גלגל באמצעות שירות הגרר ומסמך כזה לא הוצג.

13. הנה כי כן, טענת הנאשם בדבר פיצוץ או קרע בצמיג אמורה הייתה לשיטתי ועל פי הראיות שנשמעו להיתמך במסמך מסוים אודות תיקון או החלפת צמיג זה לאחר התאונה. לכל הפחות היה על הנאשם להביא לעדות את בעל המונית שיעיד על פעולותיו, אם היו כאלה, בעניין החלפת או תיקון גלגל המונית והמעט שיכול היה הנאשם לעשות, ככל שלא נקט בשתי דרכי הפעולה הראשונות, היה לתת הסבר מניח את הדעת למחדליו לבית המשפט. הנאשם לא עשה דבר מאלה. משכך, אינני סבור כי הנאשם הרים את הנטל הרובץ לפתחו להראות כי סיבת הסטייה אינה נעוצה בנהיגתו

הרשלנית אלא בגורם אחר (במקרה זה צמיג שהתפוצץ או נקרע). אדגיש כי בקביעה לפיה היה על הנאשם להציג מסמך התומך בהחלפת או תיקון הצמיג או להביא לעדות את בעל המונית לכל הפחות להציג הסבר סביר לאי הבאת ראיה זו אין כדי להטיל על הנאשם נטל בלתי סביר בנסיבות.

15. על האמור לעיל יש להוסיף כי בעוד שגרסת הנאשם הייתה כי הצמיג התפוצץ, ולא איבד אוויר כפי שחידד הנאשם בעדותו ("**...יצאתי וראיתי שהגלגל התפוצץ ואין אוויר...**" ע' 24 ש' 21-22) ומטבע הדברים פיצוץ זה היה אמור ליצור קול רעש, הרי שהנאשם (בהודעתו במשטרה) והנוסעת שהעידה (ע' 9 ש' 19-20) לא ציינו כי שמעו רעש חריג עובר לתאונה. הנאשם גם שלל בעדותו אפשרות כי בשל מהמורה, בור או גורם אחר בכביש נגרם הפיצוץ בצמיג ("**לא היה כלום. נסעתי בשקט. הכביש חלק**" ע' 29 ש' 1-3). לאור האמור מצאתי קושי ממשי לתת אמון בגרסת הנאשם בדבר פיצוץ או קרע בצמיג באופן שהביא לסטיית המונית וגרימת התאונה. ב"כ הנאשם הזכיר בסיכומיו את פסק דינו של כב' השופט (בדימו). גל בע"פ 6260/02 **ציון נ' מדינת ישראל ולפיו " אם עלה בידי הנאשם לספק הסבר סביר שיש לו אחיזה בחומר הראיות, אף אם בית המשפט אינו יכול להכריע בנכונותם של דברים בבחינת הוכחת חפותו, שומה עליו לזכותו בדין ולו מחמת הספק**".

לטעמי לא ניתן לקרוא את האמור כך שכל הסבר שנותן הנאשם שיש לו עיגון בראיות חייב להתקבל על דעת בית המשפט כהסבר **סביר** השולל את אחריותו של הנאשם. הסבר סביר חייב לכל הפחות להיות כזו שלא ניתן לשלול אותו, גם אם לא ניתן לקבוע את נכונותו. ואולם, מקום בו בית המשפט אינו מוצא, על יסוד מכלול הראיות, לקבוע כי בהסבר **סביר** עסקינן ודוחה את סבירות ההסבר - שוב לא ניתן לומר כי יש לזכות את הנאשם מחמת הספק.

16. ב"כ הנאשם טוען לקיומם של מחדלי חקירה מהותיים שאינם מאפשרים לנאשם להציג במשפטו ראיה מזכה, היינו את העובדה שהצמיג נקרע או התפוצץ. טענה זו שובה את הלב בעיון ראשון אך לגופו של עניין אין בידי לקבלה כפי שאפרט. אפתח ואומר כי בענייננו אכן קיימים מחדלי חקירה משמעותיים: הנאשם ציין בפני השוטרת כי הצמיג במונית התפוצץ אך השוטרת לא טרחה, הגם שהייתה יכולה ולפי שיטתי אף חייבת, לתעד עניין זה לא עשתה כן וכך נמנעה מלעשות מלאכתה באופן ראוי. הבוחן נמנע אף הוא מטעמים שאינם נוגעים לעניין להגיע מידית לזירת התאונה ולבחון את טענת הנאשם בדבר פיצוץ הצמיג או לחלופין לחקור את השוטרת בנוגע למה שראתה בזירת התאונה בנוגע לצמיג, וזאת כל עוד זיכרונה של השוטרת מן האירוע טרי. הבוחן הגיע למוסך כאמור רק לאחר חלוף מספר ימים מן התאונה. על פניו לא ברור כיצד קבע הבוחן רק על פי הצבע על הצמיג כי זהו הצמיג שבנוגע אליו עלתה טענת הכשל וזאת בשעה שציין כי לא טרח לבצע התאמת נזקים בין הגדר לצמיג ואף אינו יכול לומר במדויק מהי הנקודה בה התנגש הצמיג בגדר. לצד כל זאת חשוב לומר גם את הדברים הבאים: ראשית, הואיל וגרסת הנאשם הייתה כי הצמיג הקרוע לא הוחלף במוסך אין לראות כמחדל חקירה את הימנעות הבוחן מלחקור את עובדי המוסך בנוגע לטיפול בצמיג. שנית, ובהתחשב בכך שגרסת הנאשם בפני השוטרת והבוחן הייתה כי פיצוץ הצמיג הוא שהביא לסטיית הרכב, לא ניתן לראות כמחדל חקירה את הימנעות הבוחן מלבחון קשר בין סטיית המונית לבין השבר במסרק ההגה נוכח היעדר טענה לנאשם בדבר חוסר היגוי. נזכיר כי ההלכה בעניין זה כי "לא כל כיוון חקירה או אפשרות היפותטית לפעולת חקירה שלא מוצו עולים כדי מחדל חקירתי. מטבע הדברים, חקירת המשטרה אינה מושלמת ולעולם מוגבלת היא במשאבים. נכון הוא כי המטרה שצריכה לעמוד לנגד החוקרים היא חקר האמת. על החוקרים להפעיל את מיטב כשרונם ולבדוק בשקידה ובמאמץ כיווני חקירה שונים והשערות שונות באשר לאופן התרחשות העבירה. להם, בניגוד לחשוד, המשאבים והאמצעים לכך. אך גם פעולות חקירה נדרשות אלו מתוחמות בגבולות הסבירות וההיגיון, ואין החוקרים נדרשים להמשיך ולהשקיע משאביהם בכיוון חקירה שנשלל על ידם בראיות מוצקות ומספקות. כן, הם אינם נדרשים לבצע

פעולות שהסיכוי שיניבו תוצאות הוא קלוש (ע"פ 2842/10 **נוי קלדרון נ' מדינת ישראל** (23.1.12))

17. האם מחדלי החקירה במקרה זה אכן פגעו ביכולת הנאשם להביא להציג לבית המשפט "ראיה מזכה" בדבר פיצוץ הצמיג? במקרה זה אני סבור שלא. הכלל הוא כי יש בכוחם של מחדלי חקירה להביא לזיכוי הנאשם בדין אם בית המשפט מגיע למסקנה על יסוד המחדלים וחומרם כי קיים חשש שהגנת הנאשם קופחה כיוון שהתקשה להתמודד כראוי עם חומר הראיות נגדו או להוכיח את גרסתו (ע"פ 173/88 **אסרף נ' מדינת ישראל**, פ"ד מד (1) 785, 792). כמו כן, נפקותו של מחדל החקירה תלויה בתשתית שהניחה התביעה, בספקות אותן עורר הנאשם והשלכותיה תלויות בנסיבות כל מקרה (ע"פ 5386/05 **אלחורטי נ' מדינת ישראל**).

בענייננו אילו היה הנאשם מצביע בפני השוטרת בזירת התאונה על סיבה לתאונה שאלמלא הייתה מתועדת "בזמן אמת", היינו לאחר התאונה, הייתה אובדת לעד יכולת הנאשם להוכיח קיומה של סיבה זו בהמשך, בהחלט היה מקום לקבוע כי קיימת נפקות למחדל החקירה שבאי תיעוד סיבת התאונה, שציין הנאשם עד כדי זיכוי בדין. מקרה זה שונה. היעדר תיעוד בזירת התאונה לקיומו של צמיג קרוע או מפוצץ לא שלל **בשום שלב** את יכולתו של הנאשם להוכיח טענה זו שלא באמצעות התיעוד של השוטרת או בדיקת הבוחן או לכל הפחות להציג לבית המשפט הסבר מתקבל על הדעת על שום מה לא עלה בידו להציג הסבר זה. הנאשם היה יכול להציג, ישירות או באמצעות בעל המונית, אישור של המוסך (אילו המוסך היה זה שהחליף או תיקן לשיטת הנאשם את הצמיג) או אישור בית העסק לממכר צמיגים שהחליף או תיקן, לשיטת הנאשם, את הצמיג הקרוע, אישור הגרר על החלפת צמיג (אילו הייתה גרסת הנאשם כי הצמיג הוחלף על ידי הגרר לפני גרירת המונית למוסך). במלים אחרות, החלפת צמיג קרוע או מפוצץ, לפי שיטת הנאשם, יוצרת "עקבות" של ניירת לאחר התאונה. אילו הייתה מוצגת "ניירת" זו או הצגת הסבר סביר על שום מה ולמה לא מוצגת "ניירת" זו היה בה כדי להניח דעתו של בית משפט. העובדה שהנאשם לא הציג שמץ מסמך התומך, גם לאחר התאונה, בפעולה של החלפת או תיקון צמיג קרוע ואף לא מסר כל הסבר סביר למחדל מקשה לתת אמון בטענה זו; חוסר אמון המתחזק בכך שלא הנוסעת ולא הנאשם עצמו שמעו קול נפץ עובר לסטיית הרכב עקב הפיצוץ הנטען בצמיג. מכל מקום בהינתן יכולת זו של הנאשם להציג מסמכים המאששים את גרסתו בדבר פיצוץ הצמיג או הסבר סביר לאי הצגתם, ללא קשר למחדלים בה לקתה חקירת המשטרה במקרה זה, אין לייחס נפקות רבה למחדלים אלה ובוודאי שלא ניתן לקבוע כי יש בהם כדי לעורר חשש בדבר קיפוח יכולתו של הנאשם להתמודד כיאות עם ראיות התביעה.

18. הנה כי כן, הנטל המוטל על הנאשם אינו כבד אלא קל כנוצה. כל שעליו להציג על מנת לצאת ידי חובה במקרה זה הוא אישור על החלפת או תיקון הצמיג הקרוע או להביא לעדות את בעל המונית על פעולה שביצע, אם ביצע, בנוגע להחלפת צמיג המונית ולחלופי חלופין, ככל שדרכי הפעולה האמורות אינן אפשריות, להציג הסבר סביר לאי הצגת הראיה או לאי הבאת העד. גם בנטל קל זה לא עמד הנאשם. בשים לב לכך שמחדלי החקירה בתיק זה לא שללו מן הנאשם את היכולת להוכיח עניין זה, גם לאחר התאונה, הרי שאינני סבור כי מחדלי חקירה אלה מצדיקים את זיכוי הנאשם בדין.

19. משקבעתי כי הנאשם כשל מלהציג הסבר סביר לסטייה באופן שאינו נעוץ בנהיגתו הרשלנית הרי שיש מקום לבחון את אחריותו לגרימת התאונה. לטעמי, ניתן לקבוע על יסוד התשתית שהוצגה כי במונית היו חגורות בטיחות והיה שלט המורה לנוסעים במונית להיחגר. אני מאמין לנאשם כי הוא נהג לומר לנוסעיו להיחגר בחגורות בטיחות וכי במקרה הנדון לא נחגרה הנוסעת והתרשלולת זו תרמה לחבלה שנגרמה לנוסעת. עם זאת, הימנעותה של הנוסעת מלהיחגר אינה

משחררת את הנאשם מחובתו ואחריותו **לוודא** כי נוסעיו אכן חגורים ולא להסתפק רק בשלט המורה על חגירת חגורות. אפתח ואומר כי הצדדים לא טענו בפני כי בנסיבות המקרה הייתה הנוסעת פטורה מחגירת חגורת בטיחות בעת הנסיעה (ראו לעניין זה: תקנה 83 לת"ת). נקודת המוצא לדיון היא כי נהג הרכב הוא האחראי לכך שהנוסעים עמו יחגרו וכך קובעת תקנה 83 לת"ת: **"לא ינהג אדם ולא ייסע ברכב מן הסוגים האמורים בתקנה 364 א או בכל רכב שבו מותקנות חגורות בטיחות אלא אם כן הנוהג והנוסעים בו חגורים בחגורת בטיחות או רתומים במושב בטיחות או במושב מגביה כאמור בתקנה 83 א, לפי העניין"**. נהג המבחין שאחד מנוסעיו אינו חגור נדרש לוודא עוד בטרם נסיעה את חגירת הנוסע ועד אז - להימנע מנסיעה. במקרה זה, שוכנעתי כאמור כי במונית היו חגורות בטיחות והיה שלט שהורה על חגירתן. הנוסעת אישרה בעדותה כי במונית היה שלט המורה על חגירת חגורות בטיחות (ע' 9 ש' 31-32). לאחר מכן כאשר נשאלה מדוע לא נחגרה השיבה בין היתר כי **"אני לא ראיתי חגורה שם. זו לא הייתה מונית חדשה אלא ישנה"** (ע' 10 ש' 1-3). לטעמי אין היגיון או טעם לתלות במונית שלט מאיר עיניים המורה לנוסעים להיחגר משעה שאין במונית חגורות לקיום הוראה זו. גם טענת הנוסעת כי **"לא אמרו לי שום דבר ואני לא יודעת לקרוא עברית"** מחלישה את גרסתה בדבר היעדר חגורת בטיחות שכן אילו לא היו במונית חגורות בטיחות - מאי נפקא מינא שהנאשמת שאינה יודעת לקרוא בעברית? ודוק: הנוסעת טענה אמנם כי היא אינה קוראת עברית אולם היא לא טענה כי לא הבינה את משמעות ההוראה בשלט.

הנאשם העיד - ועדותו נאמנה עלי - כי במונית קיימות חגורות בטיחות והדבר מתיישבת עם קיומו של שלט המורה להיחגר. אין חולק כי הנוסעת לא נחגרה בחגורת בטיחות. הנאשם טוען כי הוא אומר לנוסעיו להיחגר אולם הנוסעת טענה כי איש לא אמר לה דבר והיא אינה יודעת לקרוא עברית. לעניות דעתי גם אם הנאשם במקרה זה לא אמר לנוסעת להיחגר הרי שהנוסעת לא טענה כי לא הבינה את משמעות ההוראה בשלט ואם בחרה שלא להיחגר, הגם שלפי קביעתי חגורת בטיחות הייתה בנמצא, הרי שהתרשלה בחובתה להבטיח את בטיחותה כנוסעת, המשתמשת בדרך. ואולם, בכל מקרה וכפי שצוין, תפקיד הנאשם אינו רק לומר לנוסעיו להיחגר אלא גם לוודא כי הם נחגרו, לפחות לפני תחילת נסיעה. אמירה בעלמא להיחגר ללא וידוא ביצוע ההוראה אין בה די והיא אינה משחררת את חובתו של הנאשם כאמור בתקנה 83 לת"ת. בהיות אחריותו של הנאשם אחריות קפידה (להיות העבירות בתקנות התעבורה מסוג "אחריות קפידה" רע"פ 4010/04 **עבד אל ראזק נ' מדינת ישראל**) הרי שעל פי סעיף 22 לחוק העונשין יש בידו להשתחרר מאחריות רק אם יראה כי נהג ללא רשלנות, וכי "עשה כל שניתן" למנוע את העבירה. אמירה בעלמא לנוסעים להיחגר בשעה שהנאשם יכול לוודא חגירה אינה מוציאה את הנאשם ידי חובה.

לאור האמור אני סבור כי הימנעותה של הנוסעת להיחגר, בהתאם לאמור בשלט שהנוסעת אינה טוענת כי לא הבינה את משמעותו, מהווה התרשלות מצידה. התרשלות זו אינה מנתקת את הקשר הסיבתי בין התאונה לבין החבלות שנגרמו לנוסעת שכן הנאשם שהתרשל באי וידוא חגירת הנוסעת לפני התחלת או המשך הנסיעה וודאי יכול וצריך לצפות כי במקרה של תאונת דרכים עשויות להיות השלכות לתאונה על נוסע שלא נחגר בחגורת בטיחות.

20. נוכח כל הטעמים שפורטו לעיל מצאתי להרשיע את הנאשם במיוחס לו בכתב האישום.

ניתנה היום, 30.1.17 במעמד הצדדים